

Sygn. akt I S 54/15

POSTANOWIENIE

Dnia 15 maja 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Ewa Tkocz

Sędziowie: SA Joanna Kurpierz

SA Anna Bohdziewicz (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 15 maja 2015 roku w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

skargi G. D.

o stwierdzenie przewlekłości postępowania

w sprawie Sądu Okręgowego w (...), sygn. akt II C 124/14

z powództwa G. D.

przeciwko Skarbowi Państwa – Prezesowi Sądu Okręgowego w (...)

o zapłatę

postanawia:

- 1) stwierdzić przewlekłość postępowania w sprawie Sądu Okręgowego w (...), sygn. akt II C 124/14;
- 2) przyznać skarżącej G. D. od Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Okręgowego w (...) 2.000 (dwa tysiące) złotych;
- 3) zasądzić od Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Okręgowego w (...) na rzecz skarżącej G. D. 120 (sto dwadzieścia) złotych z tytułu kosztów postępowania;
- 4) zwrócić skarżącej G. D. wniesioną opłatę od skargi w wysokości 100 (sto) złotych.

Sygn. akt I S 54/15

UZASADNIENIE

Skarżąca G. D. złożyła skargę, w której domagała się stwierdzenia przewlekłości postępowania w sprawie Sądu Okręgowego w (...), sygn. akt II C 124/14, a nadto przyznania jej sumy pieniężnej w wysokości 2.000 złotych i zasądzenia kosztów postępowania. Uzasadniając swoją skargę wskazała, iż wymieniona sprawa została wszczęta na skutek jej pozwu wniesionego w dniu 13 stycznia 2014 r.. Termin rozprawy został wyznaczony na 3 listopada 2014 r., co było terminem odległym zważywszy nawet na uprzednie przekazanie sprawy według właściwości rzeczowej i konieczność rozpoznania następnie wniosku o wyłączenie sędziów. Na rozprawie w dniu 3 listopada 2014 r. zostało wydane postanowienie o oddaleniu wniosku pozwanego o odrzucenie pozwu. Strona pozwana złożyła wniosek o sporządzenie uzasadnienia wydanego postanowienia. Uzasadnienie zostało sporządzone po ponad 4,5 miesiąca, a zatem z uchybieniem dwutygodniowego terminu do jego sporządzenia. W opisanym sposobie procesowania skarżąca

upatruje opieszałości Sądu, co w jej ocenie czyni złożoną skargę zasadną i daje podstawę do domagania się sumy pieniężnej w minimalnej wysokości przewidzianej ustawą o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2004 r. Nr 179, poz. 1843 ze zm.).

Prezes Sądu Okręgowego w (...) reprezentujący Skarb Państwa zgłosił przystąpienie do sprawy oraz wniosł o oddalenie skargi argumentując, że w sprawie nie występuje zjawisko nieuzasadnionej przewlekłości postępowania. Wskazano, iż niezwłocznie po przekazaniu sprawy do rozpoznania Sądowi Okręgowemu, został jej nadany bieg i wyznaczono termin rozprawy na dzień 12 maja 2014 r.. Procedowanie w sprawie zostało jednak zatrzymane w wyniku złożenia przez powódkę wniosku o wyłączenie sędziów Sądu Okręgowego w (...) od rozpoznania sprawy. Po rozpoznaniu tego wniosku, sprawie został nadany dalszy bieg, a podejmowane czynności były prawidłowe i adekwatne do inicjatywy stron. Natomiast terminowość czynności była determinowana kalendarzem zajęć sędziego, wynikającym z jego obciążenia. Uczestnik przedstawił rosnące obciążenie sędziego z podaniem szczegółowych danych odnośnie do ilości spraw w referacie sędziego rozpoznającego sprawę, w której wniesiono niniejszą skargę. Zaznaczono, iż skala obciążenia sędziego automatycznie przekłada się na ilość podejmowanych czynności i obciążenie pracą. Dodatkowo wskazano na fakt korzystania przez sędziego z urlopu w okresie świąteczno-noworocznym oraz parodniowych zwolnień lekarskich. Przytoczone okoliczności, w ocenie uczestnika, przemawiają za nieuwzględnieniem wniesionej skargi.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Pozew skarżącej został złożony do Sądu Rejonowego K. w (...), do którego wpłynął w dniu 15 stycznia 2014 r.. W dniu 31 stycznia 2014 r. zostało wydane postanowienie przez Sąd Rejonowy stwierdzające niewłaściwość rzeczową tego sądu i przekazujące sprawę Sądowi Okręgowemu w (...). Akta sprawy wpłynęły do Sądu Okręgowego w (...) w dniu 13 lutego 2014 r. W tym samym dniu sprawa została zarejestrowana i wyznaczono sędziego referenta. W dniu 13 marca 2014 r. został wyznaczony termin rozprawy na dzień 12 maja 2014 r.. Pełnomocnik skarżącej otrzymał zawiadomienie o terminie rozprawy w dniu 28 marca 2014 r.. Następnie w dniu 11 kwietnia 2014 r. wpłynęła odpowiedź na pozew, w której pozwany w pierwszej kolejności domagał się odrzucenia pozwu. W dniu 5 maja 2014 r. wpłynął wniosek skarżącej o wyłączenie wszystkich sędziów od rozpoznania sprawy. W dniu 8 maja 2014 r. sędzia referent złożyła oświadczenie w związku z wnioskiem o wyłączenie sędziów. Następnie przedstawiono akta sprawy Prezesowi Sądu i przystąpiono do odebrania oświadczeń od pozostałych sędziów Sądu Okręgowego w (...), objętych wnioskiem o wyłączenie. Akta wraz z oświadczeniami sędziów zostały przekazane do Sądu Apelacyjnego w czerwcu 2014 r., a w dniu 14 lipca 2014 r. zostało wydane postanowienie o wyłączeniu od rozpoznania sprawy sędziów: J. G., G. K., A. P. i w pozostałej części wniosek został oddalony. Akta zostały zwrócone Sądowi Okręgowemu w (...) 25 sierpnia 2014 r.. W dniu 19 września 2014 r. wyznaczono termin rozprawy na dzień 3 listopada 2014 r.. Na rozprawie w dniu 3 listopada 2014 r. zostało wydane postanowienie o oddaleniu wniosku pozwanego o odrzucenie pozwu. Rozprawa została odroczone z terminem z urzędu z uwagi na konieczność uprawomocnienia się postanowienia wydanego w przedmiocie wniosku o odrzucenie pozwu. W dniu 12 listopada 2014 r. wpłynął wniosek pozwanego o sporządzenie uzasadnienia zapadłego postanowienia (nadany na pocztę 5 listopada 2014 r.). Pełnomocnik skarżącej w dniu 23 stycznia 2015 r. złożył wniosek o doręczenie odpisu postanowienia z dnia 3 listopada 2014 r. z uzasadnieniem. Uzasadnienie zostało sporządzone, co zarządzono odnotować w dniu 16 marca 2015 r.. W tym samym dniu wydano zarządzenie o doręczeniu stronom odpisów postanowienia z uzasadnieniem. W dniu 17 kwietnia 2015 r. stwierdzono prawomocność postanowienia z 3 listopada 2014 r. i wyznaczono termin kolejnej rozprawy na dzień 28 maja 2015 r.. W dniu 23 kwietnia 2015 r. wypłynęła skarga na przewlekłość postępowania w sprawie.

Zgodnie z dyspozycją art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2004 r. Nr 179, poz. 1843 ze zm.) strona jest uprawniona do wniesienia skargi o stwierdzenie przewlekłości postępowania, jeżeli postępowanie w tej sprawie trwa dłużej, niż jest to konieczne dla wyjaśnienia faktycznych i prawnych okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Badając powyższe Sąd w szczególności ocenia terminowość i prawidłowość podejmowanych czynności przedsięwziętych w celu

przeprowadzenia i zakończenia postępowania. Dokonując oceny powyższego należy uwzględnić charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawichości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania (art. 2 ust. 2 cyt. ustawy).

Skarżąca upatruje przewlekłości postępowania w wyznaczeniu rozprawy na zbyt odległy termin (nawet uwzględniając złożony wniosek o wyłączenie sędziów) i sporządzeniu uzasadnienia postanowienia oddalającego wniosek o odrzucenie pozwu z przekroczeniem terminu instrukcyjnego, wynikającego z art. 357 § 3 k.p.c.. Przede wszystkim niezasadne jest wskazywanie na upływ czasu do wyznaczenia terminu rozprawy, poczynając od wniesienia pozwu. Pozew został wniesiony do sądu niewłaściwego rzeczowo, co skutkowało koniecznością stwierdzenia niewłaściwości i przekazania sprawy do sądu właściwego. Zatem oczywistym jest, że dopiero po przekazaniu sprawy do Sądu Okręgowego, mógł on podejmować czynności w sprawie, a faktyczne przekazanie nastąpiło po miesiącu od wniesienia pozwu. Sąd Okręgowy bez zbędnej zwłoki podjął czynności w sprawie, w tym wyznaczył termin rozprawy na dzień 12 maja 2014 r.. Rozprawa w wyznaczonym terminie się nie odbyła, co było następstwem złożenia przez powódkę wniosku o wyłączenie sędziów od rozpoznania sprawy. Należy wskazać, że podstawy wyłączenia sędziów musiały być skarżącej i jej pełnomocnikowi wiadome już w dniu 7 lutego 2014 r. kiedy doręczono mu odpis postanowienia wydanego w trybie art. 200 k.p.c.. Okoliczności mające uzasadniać wniosek o wyłączenie wszystkich sędziów istniały już wówczas. W uzasadnieniu wniosku wskazano bowiem, że postępowanie prowadzone jest przeciwko pozwanemu Skarbowi Państwa – Sądowi Okręgowemu w (...), a wyrok którego niezgodność z prawem została stwierdzona przez Sąd Najwyższy był wyrokiem wydanym przez sędziów tegoż Sądu. Argumentowano, że istnieje okoliczność tego rodzaju, iż mogłaby wywoływać uzasadnioną wątpliwość, co do bezstronności sędziego w danej sprawie, skoro roszczenie o zapłatę jest dochodzone od jednostki organizacyjnej, w której służbę pełnią sędziowie Sądu Okręgowego i określone stanowisko procesowe jest prezentowane przez prezesa tegoż Sądu, z którym pozostali sędziowie pozostają w zależności służbowej, a nadto występują między nimi powiązania o charakterze osobistej znajomości, wykraczającej także poza sferę służbową. Złożenie wniosku dopiero tuż przed terminem zaplanowanej rozprawy musiało skutkować jej odroczeniem, a pełnomocnik z pewnością miał świadomość konsekwencji tego wniosku dla dalszego toku sprawy. Rozpoznanie wniosku było poprzedzone odebraniem oświadczeń od sędziów orzekających w Sądzie Okręgowym (w liczbie blisko 200). Sam wniosek musiał być rozpoznany przez Sąd Apelacyjny, skoro obejmował wszystkich sędziów orzekających w Sądzie Okręgowym. Po rozpoznaniu wniosku, który został uwzględniony jedynie w odniesieniu do 3 sędziów, podjęto dalsze czynności, w tym wyznaczono termin rozprawy na dzień 3 listopada 2014 r.. Na rozprawie rozpoznano wniosek pozwanego o odrzucenie pozwu, który musiał być rozpoznany w pierwszej kolejności. Podejmowanie dalszych czynności było uzależnione od tego, czy postanowienie o odmowie odrzucenia pozwu się uprawomocni. Pozwany, mając możliwość zaskarżenia postanowienia, złożył wniosek o sporządzenie jego uzasadnienia. Do momentu złożenia wniosku o uzasadnienie postanowienia, czynności były podejmowane w sprawie terminowo i były one adekwatne do etapu postępowania. Niewątpliwie sporządzenie uzasadnienia postanowienia z dnia 3 listopada 2014 r. nastąpiło z uchybieniem instrukcyjnemu terminowi do jego sporządzenia, jaki wynika z art. 357 § 3 k.p.c.. Przekroczenie terminu było na tyle znaczne, że nie można go usprawiedliwić obciążeniem sędziego, które było duże, ani parodniowymi usprawiedliwionymi nieobecnościami w pracy. Strona nie może bowiem ponosić ujemnych konsekwencji takiego sposobu organizacji pracy. Nie bez znaczenia jest także przedmiot sprawy, obejmujący roszczenie powódki przeciwko Skarbowi Państwa w związku ze stwierdzeniem niezgodności wyroku z prawem. Czynności w tego rodzaju sprawie powinny być podejmowane w sposób sprawny, celowy i rozważny, aby uniknąć sytuacji, w której strona mogłaby odnieść wrażenie, iż Skarb Państwa próbuje uciec od odpowiedzialności względnie odsunąć jej skutki w czasie.

Wobec powyższego skargę należało uznać za uzasadnioną, co skutkowało stwierdzeniem wystąpienia przewlekłości w postępowaniu w okresie od 20 listopada 2014 r. do 16 marca 2015 r.. Dlatego też postanowiono o przyznaniu skarżącej sumy pieniężnej w żądanej przez nią wysokości, zgodnie z dyspozycją art. 12 ust. 4 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2004 r. Nr 179, poz. 1843 ze zm.). W ocenie Sądu Apelacyjnego przyznana suma jest adekwatna do długości okresu stwierdzonej przewlekłości oraz uwzględnia znaczenia sprawy dla strony. Nie było już potrzeby nakazania

Sądowi podjęcia określonych czynności, gdyż postanowienie o odmowie odrzucenia pozwu uprawomocniło się i został wyznaczony termin kolejnej rozprawy na dzień 28 maja br.. Zasadzenie na rzecz skarżącej kosztów postępowania nastąpiło w oparciu o art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z §14 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t. j.: Dz. U. z 2013 r., poz. 490). W związku z uwzględnieniem skargi, wniesiona przez skarżącą opłata podlega zwrotowi zgodnie z art. 17 ust. 3 cyt. ustawy.